Lapprosen

MEDLEMSBLAD FOR DEN NORSKE RHODODENDRONFORENING

NR. 2 - MAI 2016
ÅRGANG 19

Lederen har ordet

Kjære hagevenner!

Nå er vi igjen tilbake til de *rhodomanes festtid*! Rhododendronblomstring overalt, og slik vil det fortsette en god stund utover sommeren – gjerne sammen med andre kjære hageplanter som tulipaner, stemor, andre sommerblomster og tidligblomstrende stauder og prydbusker. Noen av oss samler bare på rhodoer, men de fleste velger vel en samplanting der rhododendron blir en naturlig del av det hele. Det er rom for alle varianter!

For et år siden annonserte jeg min avgang som leder! Det lot seg dessverre ikke gjøre å finne en ny leder som var villig til å overta. Nå har imidlertid vår nestleder, *Ole Jonny Larsen*, sagt seg villig til å bli ny leder i foreningen vår. Når bladet når ut til medlemmene, vil jeg tro at årsmøtet er unnagjort og nytt styre valgt. Det blir spennende å se hva nytt Ole Jonny tar med seg inn i foreningen. Han er som alle vet, en stor rhododendronkjenner og en kapasitet innenfor dette feltet!

Jeg vil igjen benytte anledningen til å takke lokallagslederne og de andre som er med i lokallagene. Det er jo de som står for det meste av det som skjer i foreningen vår! Mye godt arbeid blir gjort rundt om i landet.

Planteimporten er unnagjort for i år. 29 medlemmer fikk sendt til sammen 427 planter fra Skottland! Kvaliteten på plantene var god og Mattilsynet fant heller ikke noe galt. Det er imidlertid viktig at hver enkelt sjekker og følger med på plantene sine. Har en mistanke om sykdom, så er det bedre å destruere en plante enn å få smittet resten av samlingen sin.

Neste år vil foreningen øke prisen noe, slik at vi sitter igjen med 20 % overskudd for det omfattende arbeidet. Hver enkelt vil da betale den prisen som plantene står med på nettet, pluss moms og andre felleskostnader. Foreningen vil altså beholde rabatten på 20 % som vi oppnår som storkunde.

Det er viktig at medlemmene gir tilbakemelding på ting de opplever som positive rundt om i foreningen. Det samme gjelder for øvrig ting som vi kan bli bedre på! Er det noe som gjerne kunne bli tatt opp i *Lapprosen*? Meld tilbake til hovedstyret, lokallagene eller redaksjonen.

Vi vil beklage den litt dårlige bildekvaliteten som vi hadde på en del av bildene i *Lapprosen* nr. 3, 2015. Dette var en liten glipp som skjedde på trykkeriet, og som vi ikke hadde kontroll med. Trykkeriet har nå lagt om på trykkeprosessen slik at dette ikke vil skje igjen.

I mai 2017 er det planen at foreningen drar på fellestur til Tyskland. Meld gjerne fra til *Tor Jan Ropeid* dersom dere har gode tips til besøkshager der.

Da gjenstår det å takke for meg som leder og ønske dere en god sommer!

Harald Kårtveit

Styrets sammensetning

Leder:
Harald Kårtveit
Vestsidevegen 796
5363 ÅGOTNES
tlf 56 33 47 88 / 977 76 050
haraldkartveit@hotmail.com

Nestleder:
Ole Jonny Larsen
Bergeplass 12
6010 ÅLESUND
tlf 70 14 02 51 / 415 88 630
olejonnylarsen@hotmail.com

Sekretær:
Mona Yvonne Lothe
Stølshaugen 3 B
5414 STORD
tlf 482 01 982
mona.lothe@sklbb.no

Kasserer:
Terhi Pousi
Mildevegen 116
5259 HJELLESTAD
tlf 55 22 95 08 / 416 49 302
terhi.pousi@uib.no

Styremedlem:
Kirsten M. Storheim
Radøyvegen 448
5938 SÆBØVÅGEN
tlf 56 37 11 87 / 976 91 978 / 952 39 005
kimasto@online.no

Varamedlemmer:
Leder Rhodo Vest
Tor Jan Ropeid
Løtveitveien 2,
5151 STRAUMSGREND
tlf 416 20 125
torjanropeid@gmail.com

Leder Rhodo Sør-Vest:
Tor Frostestad
Syftesokbakken 30 B
4046 HAFRSFJORD
tlf 51 59 15 83 / 991 07 317
frostestadtor@gmail.com

Leder Rhodo Sør:
Audun Arne
Eikeveien 3
4824 BJORBEKK
tlf 37 09 49 40 / 975 40 021
auduarne@frisurf.no

Leder Rhodo Øst:
Haavard Østhagen
Stordamveien 21B
0671 OSLO
tlf 22 27 65 04 / 917 46 923
haavard.godlia@gmail.com

Medlemsregister:
Kirsten M. Storheim
Radøyvegen 448
5938 SÆBØVÅGEN
tlf 56 37 11 87 / 976 91 978 / 952 39 005
kimasto@online.no

Frøforvalter:
Jan Valle
Krokjen 68
5912 SEIM
tlf 955 25 596
jankvalle@yahoo.no

Internettredaktør:
Vidar Winsnes
viwins@online.no

INNHOLD

Remi A. Nielsen: Jakten på en mystisk, gulblomstrende rhododendron i Sichuan 4-5
Lin Didriksen: På siden – På tur med Jørgensen i Arboretet på Milde 6-9
Bengt Karlsson: Toment/indument – skönhetsförhöjare 10-12
Tor Jan Ropeid: Følgeplanter til rhododendron – *Zenobia pulverulenta* 13
Jan Rune Hesjedal: Hybridisering med *Rhododendron* 14-15
Tor Jan Ropeid: Rhodomani – er det noe farlig? 16-18
Tor Jan Ropeid: Navn og betydning 20-21

Informasjon fra DnR
Planteimport 2017 19
Årsberetning fra DnR 22
Regnskap 23
Nye medlemmer 27

Informasjon fra Rhodo Sør
Årsmøteprotokoll 24
Ajourført årsprogram 2016 25

Informasjon fra Rhodo Sør-Vest
Årsmøteprotokoll 26

Informasjon fra Rhodo Vest
Årsmøteprotokoll 28-29

Informasjon fra Rhodo Øst
Årsmøteprotokoll 30

FORSIDEFOTO: Rhododendronblomstring mellom vinter og vår.
En *Rhododendron fulgens* er blitt overrasket av et lett snøfall. Foto: Jan Rune Hesjedal

BAKSIDEFOTO: En naturhybrid av *Rhododendron campanulatum* med svært sterk farge på indumentet
Foto: Bengt Karlsson

Lapprosen

utgis av Den norske
Rhododendronforening
Postboks 1325, 5811 BERGEN

www.rhododendron.no

Bankkontonummer: 3411 26 52622
IBAN: NO93 3411 2652 622
BIC/SWIFT: DNBANOKK

Trykk: ERAtrykk as – tlf 55 94 00 05

Redaksjon

Jan Rune Hesjedal
tlf 56 30 61 19
jan.rune.hesjedal@online.no

Tor Jan Ropeid
tlf 416 20 125
torjanropeid@gmail.com

Neste nummer

av Lapprosen kommer i november 2016. Stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 14. oktober 2016.

Stoff og bilder – i så høy oppløsning som mulig – sendes til redaksjonen, se adressene til venstre.

Jakten på en mystisk,
gulblomstrende rhododendron i Sichuan

Tekst og foto: Remi A. Nielsen

Fjellet som *Rhododendron mianningense* vokser på. Foto: Remi A. Nielsen

Tanken på å finne en mystisk gulblomstrende rhododendron som ingen vesterlending noen sinne hadde sett, var nok til å sette et ungt plantejegerhjerte i sving.

Planten det gjelder er *Rhododendron mianningense* Z.J. Zhao. Denne arten ble beskrevet i 1987 og er endemisk – den vokser kun på ett fjell – i det vestlige Sichuan i Kina. Den er beskrevet på grunnlag av planter som har blåst ned i skogen fra høyfjellet hvor hovedpopulasjonen er.

Disse plantene har fortsatt å vokse videre på steiner/klipper og stammer/stubber, noe som gjorde at man trodde arten var epifytt. De få herbariumeksemplarene som finnes, er samlet når planten er i blomst, disse har et stort blomsterbeger. På grunn av det og med sin antatte epifyttiske voksemåte ble den feilplassert i underseksjon Maddenia, men hører nok heller til underseksjon Lapponica. Dette er en svært robust og storvokst form til å høre til Lapponica, den har også trekk som lener seg mot underseksjon Triflora.

Min jakt på denne arten startet allerede i 2008 da jeg fikk overlevert informasjon om muligheten til å finne en ikke introdusert art av underseksjon Maddenia i forholdsvis god høyde i Vest-Sichuan. Underseksjon Maddenia er svært underrepresentert i Norge pga. manglende hardførhet, og her fantes det en mulighet for å finne en som var hardfør nok for Norge og kanskje også på Østlandet. Det tok oss to forsøk å finne arten, noe som ikke er uvanlig når man tenker på forholdene i disse områdene.

I 2009 reiste Jens Nielsen og jeg til Mianning i Vest-Sichuan med kopi av innsamlingsinformasjonen til de få herbariumeksemplarene som finnes. Lokalbefolkningen forteller oss at det er to fjell med det samme navnet, men at på deres dialekt uttales det ulikt, men skrives likt. Denne gangen velger vi å bestige feil fjell, vi fant ikke denne *Rhododendron mianningense*, men betraktet ikke turen som bomtur siden vi gjorde noen andre gode funn, bl.a. den ikke introduserte *Rhododendron tatsienense* Franch. NN 0941 og en fantastisk form av *Rhododendron dendrocharis* Franch. NN 0944 som av Glendoick Gardens i Skottland regnes som den beste og fineste introduksjonen av en dvergart de siste årene.

I 2012 reiste vi tilbake til Mianning med en skriftlig veibeskrivelse fra en kinesisk botaniker som hadde samlet iso-typen til beskrivelsen av *Rhododendron mianningense*. På veien opp mot fjellet fant vi noen eksemplarer av arten i skogen voksende på trestubber og store steiner som en epifytt som fortalt og beskrevet i herbariumteksten. Da vi kom nærmere toppen av fjellet, 3800 moh., var det til vår store overraskelse store vidder dekket med *Rhododendron mianningense*, voksende som røsslyng på en norsk fjellheim. Plantene var 50-70 cm høye, hadde fint bladverk, og dannet tette fine tuer som så ut som kupler i landskapet.

R. mianningense i blomst Foto: Remi A. Nielsen

Frø av *Rhododendron mianningense* som vi samlet under innsamlingsnumrene JN 12300 og RAN 674, er nå spredd rundt blant samlere; de første kom i blomst i 2015. Dette er en svært robustvoksende art når man sammenlikner den med andre Lapponica-arter. Den har større blad, tykkere stengler, unormalt stort blomsterbeger og store gule blomster i klaser på ca. 5 blomster. Med sin forholdsvis lave, kuppelformede tette vekst med ganske store gule blomster har den en stor verdi som hageplante og er en berikelse til enhver rhododendronsamling. Sannsynligvis god nok til å konkurrere med de beste lave gulblomstrende kultivarene, dog kunne gulfargen gjerne ha vært en tone sterkere. Hittil har den vist seg lett i kultur, den har klart seg utmerket både på Vestlandet og på Østlandet.

En spesiell takk rettes til Per Magnus Jørgensen og Ole Jonny Larsen som har bidratt med positive innspill og til at jeg fullførte teksten.

R. mianningense i blomst Foto: Remi A. Nielsen

Remi A. Nielsen med en prøveplanting i Botanisk hage på Tøyen
Foto: Nils I. Skinnarland

På siden

ved Lin Didriksen

På historisk tur med Jørgensen i Arboretet på Milde

Hvordan er veien i ditt arbeidsliv blitt til? Er arbeidsfelt og særlig tilegnet kunnskap kommet til deg ved tilfeldigheter, eller har du kommet dit du er i arbeidslivet ved målbevisst å følge et selvvalgt mål?

Per Magnus Jørgensen er blitt en ekspert på rhododendron mye ved en tilfeldighet. Alt arbeidet han har lagt ned i sitt praktiske og teoretiske virke rundt denne plantegruppen, vil kunne glede og være til inspirasjon og lærdom for mange mennesker i generasjoner framover. Han er en særlig flink muntlig og skriftlig formidler, og er med på å spre kunnskap og interesse for denne artsrike og mangfoldige slekten Rhododendron.

... og hva heter du, lille venn?

For mange av oss er det, i likhet med Per Magnus Jørgensen, mye i arbeidslivet som har kommet til ved tilfeldigheter. Da Jørgensen ble ansatt i Muséhagen, fikk han i oppgave av sin daværende sjef Knut Fægri å revidere Bergen universitetet (UiB) sin rhododendronsamling. Dette ble en ny utfordring for Per Magnus Jørgensen.
Alt som fantes å bruke for dette arbeidet, var et par eldre, noe utdaterte bøker, og bevæpnet med disse gikk han i gang med jobben. Resultatet var så nedslående at han grudde seg for å meddele det til Fægri: De fleste rhododendronene var feilbestemte, og noen nesten umulige å bestemme siden de var hybrider! Fægri tok det imidlertid pent med følgende kommentar: «Det var ikke annet å vente!» I 1982 sørget Fægri for at Jørgensen fikk

Informasjonstavlen over artssamlingen

anledning til å oppholde seg ett år ved Royal Botanic Garden i Edinburgh for å fordype seg i slekten i deres berømte, rikelige samlinger.

I rhododendronlære i Edinburgh
Det ble et fantastisk år for ham. Jørgensen ble tatt godt imot av meget kunnskapsrike forskere innen studier av rhododendron i Royal Botanic Garden Edinburgh, og de delte raust både av sin kunnskap og av sine planter. Jørgensen fikk selv velge ut og fritt ta med seg et spennende utvalg av rhododendroner til Arboretet da han returnerte til Bergen. Disse ble et godt tilskudd til samlingen på Milde.
Noe av det Jørgensen har satt størst pris på gjennom sin yrkeskarriere i arbeidet med rhododendron, er møtet med de mange spennende og fantastiske mennesker som deler denne interessen.

Etableringen av Arboretet på Milde
Fritz Carl Rieber var en markant og engasjert personlighet i Bergen, som også hadde stor interesse for slekten *Rhododendron*. Han hadde ideen og tok initiativet til å få opprettet et arboret på Milde. Fritz Rieber så at Store Milde Hovedgård med sine 500 dekar med naturlig furuskog i kupert terreng, hadde et stort potensial for å bli et godt arboret, og Rieber visste at Fana kommune ønsket å avhende gården. Fritz C. Rieber kontaktet ordføreren Berstad med forslaget om å bruke gården til plantesamlinger og henvendte seg til Universitetet i Bergen (UiB) for faglig hjelp. Stiftelsen Det norske Arboret ble opprettet i samarbeid mellom UiB, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune, Landbruksdepartementet og pådriver Fritz C. Rieber. Den 27. mai 1971 ble anlegget åpnet av Kronprins Harald som plantet en eik.
Jørgensen utrykker stor respekt for Fritz C. Rieber sitt arbeid og lidenskap for rhododendron, og tenker at Riebers genuine interesse for rhododendron var så stor at han kunne blitt en dyktig botaniker om han hadde valgt å gå den veien.

Tidlig drift av Arboretet
Poul Søndergaard ble arboretets første direktør og hadde ansvaret for de første beplantningene i området. Bergen var alt tidlig på 1900-tallet kjent som rhododendron-byen, og det ble raskt klart at denne planteslekten skulle få en viktig plass i arboretet. Sammen med overgartner Magne Sandvik fikk Søndergaard tak i ulikt plantemateriale og nye planter. En del rhododendron ble plantet i furuskogen ved Mørkevågen, men samlingen var ikke systematisk oppbygget og inneholdt også hagehybrider.
Anlegget var modent for utvikling og tilpassing til en mer moderne systematisering, mente Jørgensen, da han kom tilbake fra Edinburgh med sin nye og velutviklede rhododendronkunnskap. Per Magnus Jørgensen innførte

en gruppering i slektsammenheng, som på vanlig botanisk vis deler slekten i underslekter. Disse består av seksjoner og deles igjen videre i underseksjoner. Dette var det systemet han var blitt opplært i Edinburgh, der Richard Shaw hadde gjennomført en liknende omlegning av utstillingene.

Systematisering av artssamlingen

Hvordan artssamlingen er oppbygget og plassert i terrenget, kan man se på en stor tavle ved inngangen til artssamlingen. Der har Jørgensen delt artene i tre hovedgrupper med å bruke ulike farger for hver gruppe. Den første gruppen er merket med lilla. Disse har alle det botaniske kjennemerket med karakteristiske, skjellignende skjoldhår på bladene, særlig på undersiden (og i varierende grad på andre deler av planten). Disse hårene er ikke alltid mulig å se med det blotte øyet. Disse kalles de lepidote rhododendron (lepis = skjell) og Jørgensen betegner dem som de ekte rhododendroner. I en «gul gruppe» er det samlet azaleaer og i den største «rosa gruppen» er det samlet rhododendron som kalles de elepidote rhododendron. De har ikke skjoldhår. Plantene innen lepidote eller elepidote rhododendron kan krysses innen hver sin gruppe, men ikke på tvers av gruppene. Selv om systematikken stadig endres, vil nok hovedinndelingen tåle tidens tann, selv om noen omflyttinger og tillegg blir nødvendige.

Da barna til Per Magnus Jørgensen var små, trodde de at navnet på rhododendronen var skrevet på undersiden av bladene, fordi han i møtet med en fremmed plante alltid ville ta et blad, vende det og som regel kunne si navnet på planten.

Det største er botanikken

Selv om Per Magnus Jørgensen er en fremragende formidler, forteller han at det er arbeidet med botanikken som interesserer ham mest. Han beskriver rhododendron som en fantastisk spennende slekt botanisk sett. Den har store variasjoner og har tilpasset seg et vell av forskjellige klimaer og voksesteder – som høyt oppe på fjellet og dypt nede i daler, i skoger og langs elvedrag. Den er bladfellende og delvis bladfellende, eller helt uten bladfelling og bruker mange strategier for å overleve. Dette gjør det så interessant å prøve å få dem til å vokse på Arboretet, hvor det nå er nær 300 ulike arter.

Jørgensen er fascinert over å se hvordan naturen har ordnet seg, hvordan rhododendronen har erobret ulike nisjer i naturen. Han har særlig studert oppbygging av blader og blomstene. Bladene spiller en stor rolle i systematikken, men også for det estetiske inntrykk. Han understreker bladenes sentrale rolle ved å sitere Hachmann: «Bladene ser man hele året, blomstene bare i noen uker.»

Naboen Vibeke gleder seg over Jørgensens rhododendronkunnskap.

Vil det komme gode hybrider fra denne *Rh. fulgens?*

Snublet over et funn i skotsk slottspark

Den første planten Jørgensen viser meg, er en rhododendron med hvite blomster og sorte støvbærere, en *Rh.* 'Sanderling' (sandløper), som han selv har fått æren av å døpe. Når jeg spør Jørgensen om han har en favorittrhododendron, svarer han at han har mange. Under vår vandring i artssamlingen, der vi så sent som 9. april ennå bare kan se blomstring i de tidligste artene, nevner han flere av sine favoritter. En plante han er spesielt stolt over, er en *Rh. baileyi* som er litt vanskelig og lite hårdfør. Denne snublet han over da han gikk seg vill i en slottspark i Skottland. Godseieren visste ikke selv at han hadde denne, og Jørgensen fikk som finnerlønn med seg hjem en avlegger. Denne planten har nå vokst seg stor (for arten).

Ellers kommer det fram at *Rh. bureavii*, *Rh. fulgens* og *Rh. taliense* er noen favoritter. Bureaviien var hans første rhododendronkjærlighet, og en *Rh. fulgens* ønsker han sterkt å lage en hybrid av. Dette er ham bekjent ennå ikke blitt gjort. Han nevner blant mange også en *Rh. hodgsonii* som har god vekst og flotte blader, og som tåler det vestlandske klimaet godt. En god anbefaling til bruk for hageeiere, er at arter i seksjonen Taliensia er svært godt tilpasset vårt klima og trives bra her hos oss.

Et annet felt som Jørgensen vier oppmerksomhet, er feltet med nykommere til Arboretet. En ikke riktig navngitt rhododendron fra Vietnam (*Rhododendron suoilenhense*), skal ha de største bladene i samlingen.

En imponerende samling

Per Magnus Jørgensen og hans medarbeidere har utviklet en imponerende samling med rhododendron på Milde, som nå er den største i Norden. Den er til uslitelig glede for stor og liten som besøker og bruker området. Arboretet er fritt tilgjengelig for alle og brukes både til forskning og utstilling av rundt 5000 planteslag og for mange til rekreasjon.

Vi traff en nabo som heter Vibeke, under vår vandring i artssamlingen. Hun kjenner godt til Per Magnus Jørgensen og utbrøt så betegnende: «Er du ute og inspiserer livsverket ditt?» Naboer av Arboretet har alltid vært viktige i utviklingen av området, mange med sin gode støtte av ulik karakter.

Turer i Arboretet på Milde anbefales på det varmeste. I år med den sene våren, blir det ekstra spennende når mye av blomsterprakten kommer til å eksplodere. Kanskje det kunne installeres noen webkamera med stillbilder fra dag til dag, så vi kunne være sikre på å få med de beste blomstringer i den rikholdige samlingen?

Toment/indument

– skönhetsförhöjare

Tekst og foto: Bengt Karlsson

Rhododendron campanulatum (se også Lapprosens bakside)

R. (*yakushimanum* × *rex*) × *rex*

R. (*yakushimanum* × *lanatum*) × *poluninii*

R. 'Hydon Velvet' & *R.* 'Golfer'

Bland alla de goda egenskaper som rhododendronsläktet uppvisar – är bladen det som egentligen förtjänar störst uppmärksamhet. Inom rhododendronsläktet finns en uppsjö av olika bladkaraktärer – runda, ovala, spetsiga och inte minst stora eleganta mörkgröna blad som hos bl.a. *Rhododendron rex* och *R. macabeanum. Indumentet* – behåringen som märks särskilt på undersidan av bladen är en verklig skönhetsförhöjare. *Indumentet* varierar i olika färger från vit till brunt och t.o.m. brunsvart som hos en naturhybrid *R. campanulatum* var. som jag skaffade från Rhododendronhaven i mitten på 90-talet. (bild på bakre omslagssidan)

På senare är har jag och andra hybridisörer lyckats korsa fram primärhybrider med både rikligt behåring på både undersidan (indument) och ovansidan (toment) av bladen. *Toment* är ett tunt lite flyktigare puderaktigt skikt som visar sig tydligt vid nytillväxten, men som senare spolas bort av höstregnen och väder och vind. Men just vid nytillväxten och några månader framåt lyser både *indumentet* och *tomentet* brunt och vackert och bryter av mot den omgivande grönskan – i mitt fall lingon – och blåbärsris i skogen. Dessa båda egenskaper förkommer rikligt hos bl.a. *R. yakushimanum*, *R. makinoi* och *R. pachysanthum* för att nämna några arter som bär på denna attraktiva egenskap.

R. lanatum Cox

R. degronianum ssp. *degronianum* × *pachysanhum*

R. proteoides × *bureavii*

Tommys Red *R. elegantulum* × (*yakushimanum* × *strigillosum*)

R. proteoides × *campanulatum*

R. yakushimanum × *elegantulum*

R. makinoi × *pachysanthum*

HORPESTAD PLANTESALG

Me he alt te hagen
... å møje meir!

Roslandsvegen 14
4341 Bryne
Telefon: 51 78 88 80
www.horpestad-plantesalg.no

Følgeplanter til rhododendron

Zenobia pulverulenta

Tekst og foto: Tor Jan Ropeid

Ikke engang de mest hårdhudede rhodomaner dyrker utelukkende rhododendron. Selv en som har rhododendron som hovedinteresse, er vanligvis ikke fremmed for i hvert fall til en viss grad å kombinere eller supplere rhodosamlingene med planter fra slekter som trives sammen med rhododendron. *Lapprosen* har ved flere tidligere anledninger hatt artikler om slike **følgeplanter**. Vi forsøker nå å bringe en artikkel om en eller flere slike planter i hvert nummer av *Lapprosen*. Tips gjerne redaksjonen om mulige kandidater. Det kan være både busker, trær, stauder og løkplanter.

Vi begynner med *Zenobia pulverulenta*, en representant for lyngfamilien som er relativt lite kjent i Norge. *Zenobia* er en såkalt monotypisk genus, dvs. en slekt som bare inneholder en art. Planten kommer fra kyststrøkene i de østlige delene av Nord-Amerika der den vokser på kystnære sletter eller i åpent skoglandskap med torv- eller sandholdig jord med lav pH-verdi – rhododendronforhold.

Zenobia er en lav (ca. 1 m høy), delvis vintergrønn busk. Er vinteren kald, mister den bladene helt og ser da nærmest halvdød og ikke spesielt presentabel ut. Men når de nye bladene viser seg, forandrer planten helt karakter. Bladene har et delikat blågrønt skjær og suppleres i juli av hengende hvite blomsterklaser, som tydelig viser slektskapet med andre planter i lyngfamilien. Blomstringen pågår over en periode på flere uker. Etter blomstring kan planten med fordel stusse en smule slik at veksten ikke skal bli for strantete. *Zenobia* skal også tåle å bli kuttet hardt tilbake.

Det oppgis at planten skal være hardfør til mellom – 10° C og – 15° C, men jeg er temmelig overbevist om at den tåler lavere temperaturer enn dette. I noen kalde vintre hvor mange rhododendron hadde problemer, greide den seg greit gjennom vinteren – bortsett fra at den mistet bladene.

Mange slekter i lyngfamilien har fått navn etter vakre kvinner fra oldtidens myteverden. I dette tilfelle dreier det seg om den myteomspunne dronning Zenobia av Palmyra (ca. 240 – ca. 275) som førte en fremgangsrik krig mot romerne før hun ble beseiret og ført i triumf til Roma.

Hybridisering
– med *Rhododendron*

Tekst og foto: Jan Rune Hesjedal

Har du en liten åkerlapp eller litt ekstra plass til å lage noen benker med gode dyrkingsforhold for småplanter, da er dette en fin og spennende aktivitet. Du vil alltid ha noe å se frem til neste vår. Hybridisering skiller seg ut fra den normale gleden vi alle opplever når våren kommer, og hagen livner til. Dine egne hybrider har sin egen utvikling, som du ikke kan spå sikkert om på forhånd, og du er kanskje alene i verden med akkurat denne kombinasjonen. Drømmen er å lage en plante som alle hageeiere ønsker å ha i sin hage. Det er lite trolig at du vil nå det målet, men det bør ikke hindre deg fra å forsøke, for det er veien og gleden med arbeidet som gjør livet ekstra spennende.

Jeg laga mitt første kryss for snart tjue år siden, helt nøyaktig var det i 1997. Siden har det blitt mange, og etter som tiden gikk, ble det bare flere og flere nye pollineringer for hvert år. Rekorden var 26 ulike kryss som ble sådd høsten 2015. Blant ulike skrifter og bøker fant jeg ut hvordan man pollinerer rhododendron på en sikker måte, slik at man unngikk humlehybrider blant frøene. Og når man først kan lage egne frø, kan man også lage egne planter. Leter du etter kunnskap om hybridisering av rhododendron på nett eller i skriftlig form, er det lite å finne. Jeg hadde forventet at noen av de mange kjente produsentene av hybrider i hundretall også ville ha skrevet bøker om sine erfaringer, men så ikke. Hva dette skyldes, er ikke godt å si, men forklaringen er kanskje at variasjonene er store i forhold til forventningen, slik at det blir vanskelig å trekke frem sikre karaktertrekk i ulike kryss. I så fall er denne aktiviteten mest tilfeldigheter og i liten grad kunnskap, og det gir håp for alle amatører. En annen forklaring kan være at markedet for slike bøker ikke er stort nok til at skribenten ville oppnå en økonomisk gevinst i forhold til innsatsen.

I mine første forsøk plantet jeg ut et par hundre frøplanter, ca. 1,5 år gamle og med samme foreldre, med håp om at noen vil vise gode karaktertrekk i form, herdighet og blomst. Før disse plantene var kommet opp i blomsterdyktig alder, var 9 av 10 sortert bort av ulike årsaker. Etter 8-9 år har man ca. 20 planter som er klare for å vise sine første blomster og da blir skuffelsen desto større når det hele viser seg å være mislykket. Men slik er det, og like fullt er dette utrolig spennende å holde på med.

Bildene viser krysset med hvite blomster som er omtalt i artikkelen. Foreldrene er *R. bureavii* og 'Fantastica'

Den store utfordringen er å sortere bort planter som ikke viser ønskelige karaktertrekk på et tidlig stadium, helst før utplanting. I mine første forsøk plantet jeg ut alle planter, som regel 100-200 stk. Dette krever store arealer og begrenser dermed muligheten til å teste flere ulike kryss. I senere år forsøker jeg med flere kryss og færre planter til utplanting, det gir større variasjon og mer erfaring. Jeg dyrker frøplanter i drivhus fram til de er 1,5 år. Siden blir de plantet ut og får en til to vintrer i en benk, før ny sortering og utplanting på drill i hagen.

Nå er det sikkert noen som vil vite om min aktivitet gjennom 20 år har munnet ut i gode planter – svaret er i nei, med et lite unntak for ei plante med god hvit blomst, som har vist at den tåle regn i flere dager uten at blomsten blir skjemt. Men helt fornøyd er jeg ikke og vil forsøke å forbedre den med mål om lavere vekst og bedre blad.

Noen kryss har vist så gode utvikling at planter er blitt delt med plantevenner, og da forsøker jeg å beholde de jeg har mest tro på til videre utprøving i egen hage. Enkelte kryss, for eksempel (art × art), har så liten variasjon at den beste planta kanskje er den som jeg har gitt bort. Men det blir forhåpentligvis til stor glede for den heldige. Jeg har ikke plass til å dyrke mange planter fram til blomsteralder, derfor må noen sendes videre til plantevenner med håp om at de blir tatt godt vare på.

Bildene viser krysset med hvite blomster som er omtalt i artikkelen. Foreldrene er *R. bureavii* og 'Fantastica'

Hageland
SOTRA
GJERTRUDVEGEN 3, 5353 STRAUME

Ta turen innom oss

Her finner du et godt utvalg av:
- Rhododendron
- Surjordsplanter
- Stauder
- Roser
- Sommerblomster
- Granitt
- m.m

TLF. 56 32 12 52
www.hageland.no

Rhodomani

– er det noe farlig?

Tekst: Tor Jan Ropeid

Fra hagen – med fjellhage og veksthus Foto: Ole Jonny Larsen

Redaksjonen har fått spørsmål om det kan medføre farer å utvikle en såkalt rhodomani. For dem som ikke er kjent med begrepet, gir vi innledningsvis en enkel definisjon: Rhodomani kan defineres som en sterk og mer eller mindre ensidig interesse (gjerne lystbetont) for planteslekten *Rhododendron*. Til den som stiller dette spørsmålet – kanskje med en viss uro over en livsledsagers sterkt tiltagende interesse for rhododendron – vil vi gjerne svare at rhodomani til tross for at det dreier seg om en svært smittsom mani, generelt sett ikke kan betraktes som en livstruende tilstand, men at den tvert imot kan bidra til et bedre og lykkeligere liv. Den største faren er at trangen til å skaffe seg stadig flere rhododendronplanter kan komme til å gjøre betydelige innhogg i den personlige økonomi.

For å illustrere tilstanden var det viktig å finne en person som hadde utviklet tydelige rhodomane personlighetstrekk. Valget falt på Ole Jonny Larsen, og det ble gjennomført et dybdeintervju med ham som har munnet ut i en kortfattet og noe uformell case study.

Ole Jonny deler selv sitt liv inn i to hovedperioder, før og etter rhodomanien. Når han beskriver sitt tidlige liv, bli det likevel tydelig at rhododendronlidenskapen ikke er kommet som lyn fra klar himmel, men at han på mange måter har vært predisponert for denne interessen: På skolen elsket han naturfag, noe som i oppveksten ga seg utslag i en lidenskapelig fugletitting. I tillegg til dette har han alltid hatt samlemani.

Hagen med blomstrende *Rhododendron thomsonii*
Foto: Ole Jonny Larsen

«The Big Leaf Valley» Foto: Ole Jonny Larsen

Alt endret seg da Ole Jonny og kona i 1985 kjøpte hus med to mål hage. Dette utløste til en akutt planteinteresse. Den nevnte samlemanien førte til at han i flere år nærmest samlet på «alt» innen planteverdenen. Litt etter litt snevret interessen seg imidlertid inn, først til vintergrønne planter generelt, og etter hvert fant det sted en gradvis overgang til rhododendron, som nå er blitt en nærmest altoppslukende interesse. Kombinasjonen av samle- og rhodomani har ført til at Ole Jonny har satt seg som mål å samle flest mulig arter, underarter og varianter av rhododendron, vel å merke villarter, ikke hagehybrider. Han har nå bygget opp det som trolig er Norges største privatsamling med over 400 forskjellige arter. En hage på to mål blir fort for liten når samlingen stadig utvides. Den kreative løsningen har vært også å dyrke rhododendron i en furuskog som eies av Blindheim ungdomsskole hvor Ole Jonny arbeider. Denne skogen er nå blitt Ole Jonnys hemmelige hage, en skolehage helt utenom det vanlige. Denne delen av skogen kaller Ole Jonny og Trond Jordal, som han driver samlingen sammen med, «The Big Leaf Valley». Her er mer enn 80 storblada planter satt ut.

Selv om han sier at han er en systematisk samler, har han ikke den fulle oversikt over samlingen. Dette tilsynelatende paradokset må ses på bakgrunn av hans ustoppelige iver når det gjelder å ale opp nye planter fra frø. Han kjøper rhododendronfrø fra alle mulige frølister, sponser innsamlere fra Norge og andre land ved å kjøpe andeler i deres ekspedisjoner. Kort sagt: Han sår alt han kommer over av rhododendronfrø. Det vesentlige er ikke bare de ferdige plantene. Også selve planteformeringen er en svært lystbetont aktivitet. I det siste har han dessuten begynt med stiklingsformering, men innrømmer med en viss beskjemmelse at han ennå ikke behersker denne teknikken til fulle.

Rhodomanen i veksthuset Foto: Asle Wiik Larsen

Ole Jonny er medlem i mange rhododendronforeninger og har gjennom sin interesse skaffet seg et bredt internasjonalt kontaktnett og blitt godt kjent med mange internasjonale storheter innen rhododendronverdenen. I år 2000 hadde han til og med sommerjobb i 4,5 måneder ved den legendariske rhododendronplanteskolen i Glendoick/ Skottland. I tillegg til dette ser han også på seg selv som plantejeger og har allerede deltatt i to ekspedisjoner til Kina. En ny ekspedisjon, denne gang til Sichuan, er umiddelbart forestående (mai 2016).

Samlemani kan i enkelte tilfeller utvikle seg dithen at man blir så redd for sin samling at man helst vil holde den skjult for andre mennesker. Ole Jonny har ikke gått i denne fellen. Som utdannet lærer er hans ståsted nærmest basert i folkeopplysningstradisjonen. Han trives i formidlingsrollen og sier at han er pedagog i sjel og sinn. Det er lett å slå fast at denne påstanden medfører riktighet. En rekke foredrag, artikler og bøker vitner om produktivitet ikke bare som plantesamler, men også som en person som gjerne vil bringe sin interesse videre til andre. Hjemmesiden hans (www.lapponicum.com) er i denne sammenheng vel verdt et besøk.

Et annet trekk ved Ole Jonnys rhodomani har muligens røtter i en nærmest genetisk betinget sunnmørsk driftighet og forretningssans. Da Arnulf Ringstad, en av de store pionerene innen dyrking av rhododendronarter i Norge, i

Rhododendron rothschildii Foto: Jan Rune Hesjedal

En plantejeger hviler ut fra ekspedisjonsstrabasene i et teppe av *Rhododendron tapetiforme*. Foto: Bengt Ernebjerg

Ole Jonny studerer *Rhododendron stewartianum*
Foto: Jan Rune Hesjedal

sin tid oppfordret Ole Jonny til å utvide sin rhododenaktivitet til også å omfatte salg av egenproduserte planter, falt forslaget i god jord. Ole Jonny setter nå to ganger i året sammen en innholdsrik salgsliste (hovedsakelig villarter) og selger hvert år ca. 1000 planter til rhodomaner rundt om i Norge. Her kan vi med rette snakke om en utadrettet form for rhodomani og et vesentlig bidrag til forståelse for og utbredelse av planteslekten i norske hager.

Når dette leses, har Ole Jonny etter all sannsynlighet lagt ytterligere en alen til denne utadrettede delen av sin virksomhet: Han har sagt seg villig til å overta ledervervet i Den norske Rhododendronforening etter Harald Kårveit. Valget finner sted på foreningens årsmøte 7. mai.

For dem som tror at Ole Jonny helt har glemt sin ungdoms forkjærlighet for fugler, kan avslutningsvis tilføyes at kikkert og fuglebok fortsatt hører med til hans standard turutstyr. Selvsagt med notisbok for avkryssing av observerte fuglearter – samlemanien fornekter seg heller ikke her.

Nytt nummer av Årringen

I *Årringen* kan du lese om plantesamlingene i Arboretet og de Botaniske hager på Milde. Bladet har kommet ut hvert år siden 1997. Årringen 2015 forventes å foreligge i slutten av mai.

Bladet inneholder også annet generelt stoff om botanikk, dendrologi og hagebruk. I hvert nummer blir det gjerne satt fokus på bestemte planter eller planteslekter.

Årringen 2015 inneholder mye stoff om tulipanen, og i tillegg en artikkel om duftende høstblomstrende rhododendron, og om Stewartia - tebuskens hardføre slektninger som trives godt i Arboretet.

Årringen sendes fritt til medlemmene i Arboretets venner.
Årskontingent er kr. 200,-
I løssalg er prisen kr. 175,-

Vil du bli medlem i Arboretets venner?
Kontakt: styret@arboretetsvenner.no
Les mer: www.arboretetsvenner.no

Les mer om **Arboretet og de Botaniske hager:**
www.uib.no/arboretet og følg oss på Facebook.
Kontakt oss:
post@arboretet.uib.no eller 55 58 72 50

Planteimport fra Skottland 2017

DnR vil igjen prøve på planteimport fra Glendoick Gardens i Skottland.
Transporten blir foretatt med båt til Bergen og tar en drøy uke.
Til medlemmer andre steder i landet tar det ytterligere 2-3 dager med posten.
Medlemmene betaler en pris som tilsvarer faktiske utgifter + 20 % påslag for å dekke administrasjonsutgifter for DnR.
Prisen blir da som den står i katalogen, og foreningen beholder rabatten på 20 % som vi oppnår som storkunde. Du kan finne oversikten over tilgjengelige planter på www.glendoick.com
Der kan du også bestille katalogen deres.
Bestillingene vil bli videresendt til Glendoick etter hvert som de kommer inn.
Siste frist er midten av februar 2017.

Bestilling sendes til:
Harald Kårtveit
Vestsidevegen 796,
5363 Ågotnes eller på
e-post: haraldkartveit@hotmail.com

Navn og betydning

Tekst: Tor Jan Ropeid

Rhododendron 'Praecox' Foto: Tor Jan Ropeid

I tillegg til serien om «Følgeplanter til rhododendron» lanserer vi i dette nummeret også en uformell rhododendronspråkspalte hvor vi vil se på betydningen av arts- og kultivarnavn innen rhododendronslekten. Det skjuler seg mye interessant stoff her.

Vi begynner med en gammel kjenning: *Rhododendron* 'Praecox'. I skrivende stund (13. april) står mitt eksemplar dryssende fullt av blomster. Vanligvis pleier det å blomstre i slutten av mars, men i år kom våren sent til Bergen, og blomstringen begynte for alvor for ca. en uke side. Fordelen er at det er mindre fare for at eventuell nattefrost skal ta knekken på blomstene. Dette skjer dessverre altfor ofte.

Navnet er interessant av flere grunner. Vi har å gjøre med en gammel kultivar som går tilbake til ca. 1860. At det må dreie seg om en gammel sort, blir synlig gjennom at kultivaren har fått et latinsk ord som navn. En slik navnebruk tillates ikke lenger, idet latin reserveres for plantenes vitenskapelige navn. I dette tilfelle dreier det seg om et adjektiv som allerede fantes i klassisk latin, dvs. den latinen som ble brukt i antikkens Roma. Adjektivet *praecox* er ubøyelig og betyr '(for) tidlig', ganske passende for vår plante. Ordet finnes også i varianten *praecoquus* – begge formene er satt sammen av *prae* (foran, før) og *coquere* (lage mat, koke) og viser til at noe finner sted før kokken har begynt sitt arbeid, og da kan det som kjent gå galt, noe som også skjer når nattefrosten ødelegger plantens overmodige blomstring.

Som forstavelse dukker *prae* også opp i noen rhododendronarter. Den storbladede *Rhododendron praestans* har et navn som viser at den anses å være spesielt flott – verbet *praestare* betyr 'stå foran, være flottere'. En annen tidligblomstrende art er *Rhododendron praevernum* – artsepitetet betyr her 'før våren, svært tidlig'.

Det kan her også være på sin plass med et raskt sideblikk på en frukt vi alle kjenner. I senlatin kalles aprikos- og ferskensorter som modnes tidlig, *praecoca*. Dette ordet er gjennom gresk blitt lånt inn i arabisk. Her er a-en havnet i framlyd, og fra arabisk er ordet kommet tilbake til europeiske språk som *aprikos*.

Når det gjelder kultivarnavn, reguleres disse av *The International Code of Nomenclature for Cultivated Plants*, som først ble vedtatt på den botaniske kongressen i London i 1952. Den siste versjonen er fra 2009. Etter 1. januar 1959 tillates ikke lenger kultivarnavn som i sin helhet er på latin. Ellers kan slike navn hentes fra hvilket som helst språk. Kultivarnavn settes i enkle anførselstegn og med en annen skrifttype enn artsnavnet. Enkelte ganger kan en plante ha fått et navn som er vanskelig forståelig i andre land. Det kan da bli aktuelt å markedsføre planten under et eget handelsnavn. Når den tyske planteskolen H. Hachmann gir en ny rhododendronkultivar navnet 'Hachcher', høres dette for briter ut som en rev som hoster, og det er da lett å forstå hvorfor denne rhodoen blir markedsført under handelsnavnet 'Cherry Kiss'.

Rhododendron praestans Foto: Ole Jonny Larsen

Rhododendron praevernum Foto: Ole Jonny Larsen

Informasjon fra

Den norske Rhododendronforening

Årsberetning 2015

Den norske Rhododendronforening har 4 lokalavdelinger:

Rhododendron Sør med sete i Arendal/Kristiansand
Rhododendron Øst med sete i Oslo
Rhododendron Vest med sete i Bergen
Rhododendron Sør-Vest med sete i Stavanger/Jærregionen

Lokalavdelingene har sine egne styrer. De arrangerer medlemsmøter med foredrag, kurs, fellesturer og utflukter til kjente rhodohager, med plantebytte og salg av rhododendron. Lokallagene fungerer godt og aktiviteten er høy. Se årsmeldingene i *Lapprosen* 1/2016.
Foreningens årsmøte holdes vekselvis hos en av lokalavdelingene. En meget vellykket årsmøtehelg ble arrangert av Rhododendron Sør-Vest i Stavanger og Rogaland arboret, 22. - 23. mai. Se referatet i *Lapprosen* 3/2015.

Styrets sammensetning etter årsmøtet 23.5. 2015

Harald Kårtveit	leder
Ole Jonny Larsen	nestleder
Mona Yvonne Espeland Lothe	sekretær
Kirsten Marie Storheim	ansvarlig for medlemsregisteret
Terhi Pousi	kasserer
Audun Arne	varamedlem - leder Rhododendron Sør
Haavard Østhagen	varamedlem - leder Rhododendron Øst
Tor Frostestad	varamedlem - leder Rhododendron Sør-Vest
Tor Jan Ropeid	varamedlem - leder Rhododendron Vest
Revisor	Olaf Hammersland
Valgkomité	Gunnar Breivik, Reidar Vigrestad og Frode Harnes

Styrets arbeid: Det har vært avholdt 4 styremøter, hvorav fellesstyremøtet 10. januar var med lokalavdelingenes representanter til stede. I tillegg hadde vi et konstituerende styremøte i etterkant av årsmøtet 23.5. i Stavanger. Redaksjonen av *Lapprosen* har vært representert på alle møtene bortsatt fra det siste. 57 saker har vært til behandling.
Tur til Skottland: Vi var 38 medlemmer som dro på tur til Skottland 24. - 30.5. Vi hadde en fin tur sammen i mange spennende hager og parker. På grunn av en kjølig vår i Skottland fikk vi med oss en fin rhododendronblomstring.
Planteimport: Det ble igjen administrert planteimport fra Glendoick Gardens, Skottland. 294 planter ble pakket og sendt videre til 23 medlemmer. Koordinator: Harald Kårtveit.
Frøformidling: Det ble tilbudt 27 frønumre og sendt ut frø for kr. 2102. Frøforvalter: Jan Valle.
Lapprosen: Medlemsbladet gis ut 3 ganger i året. Hvert nummer i 2015 hadde 32 sider. I tillegg til viktig medlemsinformasjon, ble det trykket 20 artikler og 177 bilder. Disse ble levert av 22 medlemmer/forfattere. Lapprosen kunne leses i sin helhet på *www.rhododendron.no*. Redaksjonen besto av Jan Rune Hesjedal og Tor Jan Ropeid.
Nettsidene: Besøkstallene på *www.rhododendron.no* øker for hvert år. Redaktør for nettsidene er Vidar Winsnes.
Økonomi: Foreningen har god økonomi og kostnadskontroll. Egenkapitalen pr. 31.12. 2015 var 189103,34. Grunnen til den store nedgangen i egenkapitalen var inn- og utbetalinger i forbindelse med Skottlandsturen. Nåværende egenkapital viser den reelle egenkapitalen.
Medlemstall: Pr. 31.12. 2015 var det registrert 403 medlemmer, fordelt på 319 enkeltmedlemmer og 84 familiemedlemmer, en reell nedgang på 47 fra året før. Øst hadde 102, Sør 56, Sør-Vest 56, Vest 152 og landet for øvrig 28 medlemmer. I tillegg hadde vi 9 utenlandsmedlemmer. Styret har antatt at en del av nedgangen skyldes omlegging til innkreving av medlemskontingent via mail. En vil derfor gå tilbake til utsendelse av kontingentkrav vedlagt *Lapprosen*.
Samarbeid: Bladbytte med alle nordiske rhododendronforeninger.

TAKK
En stor takk til alle som i løpet av året har bidratt med og utført oppgaver for å ivareta og utvikle foreningen til glede for alle medlemmene i Den norske Rhododendronforening.

REGNSKAP 2015

Den norske Rhododendronforening

Kontingenter	**114426,44**	**23149,60**
kontingentandel Sør		3868,75
kontingentandel Sør-Vest		3918,75
kontingentandel Vest		6918,75
kontingentandel Øst		5443,35
retur kontingent		3000,00
Lapprosen		**52254,44**
trykking		37690,00
porto		9564,44
redaksjon		5000,00
Planteimport	**75560,27**	**69338,52**
Glendoick Gardens		51942,44
moms, toll, havn		14103,50
videresending		3292,58
Møter/ arrangementer		**43306,40**
styremøter		21006,40
årsmøte		22300,00
Nettside		**3840,00**
årsavgift		1340,00
redaksjon		2500,00
Postboks		**5710,00**
leie		1020,00
ettersending		4690,00
Frøsalg	**2102,00**	
Bokutgivelse *Min rhododendronhage*	**8166,00**	**968,00**
utsending/porto		968,00
Skottlandstur 2015	**290260,00**	**385830,79**
Bank -renter/gebyr	**2277,00**	**531,50**
Andre utgifter		**4886,50**
gaver/ oppmerksomhet		2560,00
porto		2267,50
rekvisita		59,00
sum	**492791,71**	**589815,75**
årsresultat		**-97024,04**

Balanse 31.12.2015
Innestående i Fana Sparebank 31.12.2015:

Foliokonto (driftskonto)	2 423,62
Sparekonto	157 329,13
Vardekonto (bokprosjekt)	29 350,59
Sum:	**189 103,34**

Innestående i Fana Sparebank 01.01.2015	286 127,38
Underskudd 2015	97 024,04
	189 103,34

Reelt underskudd 2015: underskudd 97024,04 - turkassa 95570,79 = 1466,25

Bergen 31.12.2015/04.03.2016

Harald Kårtveit	Terhi Pousi	Olaf Hammersland
leder	kasserer	revisor

Informasjon fra DnR avdeling Sør

Protokoll fra årsmøtet 9. mars 2016

Leder Audun Arne ønsket velkommen og foresto årsmøteformalia.

Knut Gjemundsen ble valgt til møteleder.
Gudrun Arne ble valgt til referent.
Greta Akselsen og Inga Olsen ble valgt til å underskrive protokoll.

Årsmøtesaker:

1 Innkalling til årsmøtet
Vedtak: Innkalling enstemmig godkjent.

2 Årsmelding:
Leder leste styrets årsmelding, som også står i *Lapprosen* 1, 2016.
Vedtak: Årsmeldingen enstemmig godkjent.

3 Regnskap
Kasserer Per Evensen gjennomgikk revidert regnskap for 2015.
Vedtak: Avdelingens regnskap for 2015 enstemmig godkjent.

4 Budsjett
Per Evensen presenterte forslag til budsjett for 2016.
Knut Gjermundsen foreslo at budsjettert overskudd kr 3000.- flyttes til utgiftspost Foredrag/aktiviteter. Endringsforslag enstemmig godkjent.
Vedtak: Budsjettforslag for 2016 enstemmig godkjent med nevnte endring.

5 Valg
Anne Brit Evensen presenterte valgkomiteens forslag:

Styremedlemmer:

Kathrine Lyngstad	Sitter til årsmøtet i 2017.
Audun Arne	Sitter til årsmøtet i 2017.
Nina Gjermundsen	Nyvalgt for 2 år til årsmøtet i 2018.
Per Evensen	Gjenvalg for 2 år til årsmøtet i 2018.

Leder for 1 år: Audun Arne.

Varamedlemmer:

Frode Harnes	Sitter til årsmøtet i 2017.
Jørgen Tingstveit	Nyvalgt for 2 år til årsmøtet i 2018.

Valgkomite:

Anne Brit Evensen	Sitter til årsmøtet i 2017.
Gudrun Arne	Gjenvalg for 2 år til årsmøtet i 2018.

Revisor: Knut Gjermundsen, gjenvalg for 1 år, til årsmøtet i 2017.
Vedtak: Valgkomiteens forslag ble i sin helhet vedtatt ved akklamasjon.

6 Innkomne forslag
Det var ingen innkomne forslag.

7 Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte
Vedtak: Neste årsmøte fastsatt til 15. mars 2017, i Arendal.

Etter det formelle:
- Det var enkel bevertning og utlodning.
- Audun gjennomgikk det videre årsprogrammet for 2016.
- Anne Brit Evensen og Nina Gjermundsen hadde spennende bildepresentasjon fra DnR-tur til Skottland i 2015.

Arendal 28. mars 2016.
Gudrun Arne, referent.

Greta Akselsen
Underskriver

Inga Olsen
Underskriver

Ajourført program 2016

06.-08. mai	Årsmøtehelg **DnR i Vest.**
11.-12. mai	**Tur til Rogaland.** Handlebesøk hos Reidar Vigrestad og Oddbjørn Fosse. Besøk i arboretet. Program med påmelding er sendt til medlemmene.
19. mai	**Hagevandring hos Nina og Knut Gjermundsen kl. 18.00**. Høyveien 58, Arendal, Tlf. 908 89 685.
29. mai	**Hagevandring, kl. 11.00 hos Gudrun og Audun Arne,** Eikevn. 3, Rannekleiv, Bjorbekk, Arendal. Tlf. 454 47 001/975 40 021. **Deretter kl. 14.00 Åpen Hage hos Anne Brit og Per Evensen,** Heidalen 48, Arendal. Tlf. 909 86 060. Plantesalg og utlodning. Det kommer en buss fra hagelag i Grenland.
04. juni	**Stand hos Lundberg hagesenter.**
14. juni	**Hagevandring hos Hilde Tverbakk Isaksen kl. 18.00**, Skibvik, Ringv. 109, Saltrød, tlf. 900 94 192.
21. aug.	**Hagevandring hos Ole og Ann Gunn Tinghaug kl. 12.00.** Strengereidveien 57, 4810 Eydehavn. Hagen har en del sjeldne planter og trær, og rhododendron med bl.a. ikke vanlige frøsådde arter. Ellers er det en hage formet av naturen.
17. sept.	**Høsttreff. Stinta skole, Arendal kl. 11.00**. Ole Jonny Larsen holder foredrag: **«Plantejakt i det vestlige Kina»** og et kortere «Jean **Rasmussen i Norge»,** en videreutvikling av artikkelen som sto i Lapprosen 2, 2015. Han har med planter for salg. Det blir lunsj, plantesalg og utlodning.
31. oktober	**Ebba Holmboe har foredrag kl. 19.00,** om følgeplanter i sin rhododendronsamling. Samarbeid med Staudeklubben. Sør Amfi, «Bøtte», Arendal.

Informasjon fra DnR avdeling Sør-Vest

Protokoll fra årsmøte 2016

Sted: Kafeteriaen i Rogaland Arboret
Tid: Onsdag 1. mars kl. 19.00
Til stede: 17 medlemmer

Tor Frostestad ønsket velkommen til møtet. Det var ingen merknader til innkalling og saksliste.

Sak 1: **Valg av møteleder**
Tor Frostestad ble valgt til møteleder.

Sak 2: **Valg av referent**
Tone Fosse Ulvøy ble valgt til referent

Sak 3: **Valg av 2 medlemmer til å underskrive protokoll**
Kjell Knutsen og Gunn Sissel Sporaland ble valgt til å underskrive protokoll

Sak 4: **Årsmelding**
Årsmelding ble lest opp av Tone Fosse Ulvøy, og den ble enstemmig godkjent.

Sak 5: **Regnskap og budsjett**
Regnskap og budsjett ble gjennomgått av Kjell Knutsen.
Saldo pr. 31.12.2015 er 62645,96 kr., godkjent av Aslaug Meisland.
Regnskapet for 2015 ble enstemmig godkjent av medlemmene.

Sak 6: **Innkomne forslag**
Ingen innkomne forslag

Sak 7: **Valg av styre**
Forslaget fra valgkomiteen, Magnus Simonsen og Kai Killerud ble enstemmig godkjent.

Styret for Den norske Rhododendenforening Avd. Sør- Vest for 2016 er følgende:

Leder:	Tor Frostestad	1 år, gjenvalg
Styremedlemmer:	Tone Fosse Ulvøy	2 år, gjenvalg
	Kjell Knutsen	ikke på valg, 1 år igjen av valgperiode
	Arne Sporaland	ikke på valg, 1 år igjen av valgperiode
	Reidar Vigrestad	ikke på valg, 1 år igjen av valgperiode
Varamedlemmer :	Olga Nese	1 år, gjenvalg
	Oddbjørn Fosse	1 år, gjenvalg
	Geir Kyllingstad	1 år, gjenvalg

Sak 8: Valg av revisor

Revisor for 2016	Aslaug Meisland	1 år, gjenvalg

Sak 9: Valg av valgkomite

Valgkomite	Kai Killerud	1 år
	Solbjørg Sølvberg	1 år, ny

Kveldens foredrag var ved Anthony Jackson om bier i hagen.
Kaffe og plantelotteri

Rogaland Arboret, 1. mars 2016

Tone Fosse Ulvøy	Gunn Sissel Sporaland	Kjell Knutsen
Referent	Underskriver	Underskriver

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Ørjan Askvik	Trollstigen 13	1472	FJELLHAMAR
Else Margrethe Berg Thor Kristian Island	Oscars gate 33 A	0352	OSLO
Jon Marton Haugland	Kjelabrotet 5	4340	BRYNE
Anne Heimvik	Nyheimsvegen 17	5363	ÅGOTNES
Andreas Kleppe	Turveien 19	4879	GRIMSTAD
Marek Kondracki	Sadelmagerens vei 19	1540	VESTBY
Slaabervigs Venner v/ Einar Oltedal	Sandvigheia 1	4816	KOLBJØRNSVIK
Hans Egil Storheim	Radøyvegen 224	5911	ALVERSUND
Karin Waltzing	Løtveitveien 2	5151	STRAUMSGREND

"Sabber" og rhodofolk på rekke og rad hos Guttorm og Kirsten Storheim på Radøy fredag 6. mai 2016. Foto: Terhi Pousi.

Informasjon fra DnR avdeling Vest

Protokoll fra årsmøte 2016

Sted: Møtelokalet til Lions Club Fana, Østre Nesttunvei 10
Tid: Mandag 14. mars kl. 18:45-19:30

Tor Jan Ropeid ønsket velkommen til årsmøtet.
Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

Sak 1: Valg av møteleder
Olaf Hammersland ble valgt til møteleder.

Sak 2: Valg av referent
Terhi Pousi ble valgt til referent.

Sak 3: Valg av tellekorps og 2 medlemmer til å underskrive protokoll
Astrid Jacobsen og Anne R. Rieber ble valgt til tellekorps og til å underskrive protokollen.

Sak 4: Årsmelding
Årsmelding (se *Lapprosen* 1/2016) ble lest opp av Tor Jan Ropeid.
Årsmeldingen 2015 ble godkjent med følgende rettelse: Pr. 31.12.2015 har DnR 403 medlemar, 152 av desse sokner geografisk til avdeling Vest.

Sak 5: Regnskap og budsjett
Regnskapet ble gjennomgått av Sonja E. Hjelle.
Revisjonsmelding ble fremført av Grete Nygård.
Regnskapet for 2015 ble godkjent.

Budsjettforslaget 2016 ble presentert av Sonja E. Hjelle. Budsjettet for 2016 ble godkjent med følgende merknad: Innkjøp av videokanon (kr 5000) er nok meget underbudsjettert. Årsmøtet ga styret fullmakt å øke summen hvis nødvendig.

Sak 6: Innkomne forslag
Det var ingen innkomne saker.

Sak 7: Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer
Harald Kårtveit la fram valgkomiteens forslag, som i sin helhet ble godkjent med akklamasjon.

Styret for Den norske Rhododendronforening, avd Vest for 2016 er følgende:

Leder:	Tor Jan Ropeid	gjenvalg, 1 år
Styremedlemmer:	Eva Irgens	ny, 2 år
	Astrid Jacobsen	gjenvalg, 2 år
	Sonja E. Hjelle	ikke på valg, fortsetter 1 år
	Terhi Pousi	ikke på valg, fortsetter 1 år
Varamedlemmer:	Hans Kjell Johansen	ny, 1 år
	Jan Rune Hesjedal	gjenvalg, 1 år
	Håkon Morvik	gjenvalg, 1 år

Sak 8: Valg av revisor
Valgkomiteens forslag ble godkjent ved akklamasjon.

Revisor for 2016:	Bjørg S. Rasmussen	ny, 1 år

Sak 9: Valg av valgkomité
Tor Jan Ropeid la fram styrets forslag, som ble godkjent med akklamasjon.

Valgkomité for 2016:	Harald Kårtveit	gjenvalg, 1 år
	Jan Valle	gjenvalg, 1 år

Avtroppende tillitsvalgte Anne Marie Aronsen Storebø (styret 5 år), Maria Fett (styret 6 år) og Grete Nygård (revisor 3 år) ble takket for innsatsen. Nye styremedlemmer Eva Irgens og Hans Kjell Johansen ble presentert og ønsket velkommen.

Tradisjon tro ble alle, som bidro med gevinster til loddsalg i 2015, takket med en liten gave: Jan Rune Hesjedal, Jan Valle, Roy Scholten, Anna-Karin Breivik, Karin Waltzing, Hans Kjell Johansen, Håkon Morvik, Ebba og Jens Holmboe, samt Arboretet og Botanisk hage, Milde.

Kaffeservering.

Kveldens fengende foredrag var ved Anne Tafjord-Kirkebø med tittelen *Rhododendron overalt! Kanskje enda mer – og litt til! Tips og ideér i overkant, for deg som er glad i rhododendron. Og for deg som vil bli det!*

Plantelotteri.

Helt til slutt viste Anne en fin billedkavalkade fra kunstnerhagen til Kjellaug Guddal Sæbø.

Store Milde, 20. mars 2016

Terhi Pousi	*Astrid Jacobsen*	*Anne R. Rieber*
referent	underskriver	underskriver

vedlegg:
Årsmelding 2015_korrigert
Regnskap 2015
Revisjonsmelding
Budsjettforslag 2016
Valgkomiteens forslag

Nautesund Plantesalg

Har allsidig planteutval

Spesialområde:
Stauder og roser

Kontaktinformasjon:
Nautesund Plantesalg
5986 Hosteland

Tel.: 56 36 52 19
plantesalg@nautesund.no
www.nautesund.no

Lundbergs PLANTESKOLE

Vi ønsker en ny og blomstrende hagesesong velkommen

- Nye spennende produkter til have/terrasse
- Stort rosesortiment med over 350 sorter!
- Stauder/prydbusker/trær/vintergrønt
- Settepoteter/frukt/bær
- Utvidet utvalg i Rhododendron og andre surbundsplanter
- Kafé med hyggelig utemiljø og lekeplass for barna

Planteskolen har åpent for salg
i perioden mars - oktober

Helleheia – 4810 Eydehavn
Telefon 37 03 03 11
post@lundbergs-planteskole.no
www.lundbergs-planteskole.no
Følg oss på Facebook og Instagram

Velkommen til en hyggelig handel

Informasjon fra DnR avdeling Øst

Protokoll fra årsmøte 2016

Sted: Frogn rådhus, Drøbak. Det var 21 fremmøtte.
Tid: 16. april 2016, kl. 14:00

Sak 1 **Valg av møteleder**
Harald Bell Solås ble enstemmig valgt.

Sak 2 **Valg av referent**
Kari Marie Aandstad ble enstemmig valgt.

Sak 3 **Valg av to til å underskrive protokollen**
Harald Bruun-Pettersen og Wenche Iversen ble valgt.

Sak 4 **Årsberetningen for 2015**
Den ble gjennomgått av Haavard Østhagen.
Det ble nevnt litt om hvor en skulle legge møtene. Styret fikk i oppgave å finne ut av det.

Sak 5 **Regnskap for 2015**
Regnskapet ble gjennomgått av Siri Kaldestad Christensen.
Godkjent.

Sak 6 **Budsjett 2016**
Budsjettet ble fremlagt av Siri Kaldestad Christensen.
Godkjent.

Sak 7 **Innkomne saker**
Ingen saker

Sak 8 **Valg av styre**
Valgkomiteens forslag:

Leder:	Haavard Østhagen	Gjenvalg for 1 år
Styre:	Erik Gustavsson	Gjenvalg for 2 år
	Halvard Sandnes	Ikke på valg
	Ståle Sørensen	Ny, for 2 år
	Anne Reidun Smedsrud	Ny, for 1 år

Varamedlemmer:

Aksel Oland	Ny, for 1 år
Harald Bell Solås	Gjenvalg for 1 år

Forslagene ble vedtatt med akklamasjon.

Sak 9 **Valg av revisor**

Revisor:	Ole Petter Vik	Gjenvalg for 1 år

Sak 10 **Valg av valgkomité for 2016**
Valgkomité:

Øyvind Syvertsen Aasheim	Gjenvalg for 1 år
Siri Kaldestad Christensen	Ny, for 1 år

Arneberg, 16.04.16

Kari Marie Aandstad	*Wenche Iversen*	*Harald Bruun-Pettersen*
referent	*underskriver*	*underskriver*

Etter årsmøtesakene holdt Audun Arne et interessant foredrag om formering av rhodo med stiklinger og poding, der han samtidig demonstrerte hvordan han gjorde det. Han viste også mange interessante hagebilder.

Hageland

www.hageland.no

Hageland Askøy
Juvikflaten 6
5308 Kleppestø
Telefon: 56 15 29 29

Hageland Fantoft
Fantoftveien 9
5072 Bergen
Telefon: 55 91 80 30

De fineste hagene kommer herfra

GIMLE PLANTESKULE

Stort utval i planter for hagen

Spesialområde:
Rhododendron og surjordsplanter

Kontaktinformasjon:
Gimle Planteskule
Vikøy,
5600 Norheimsund

Tlf.: 56 55 04 80
Faks: 56 55 04 87
gimle@vestplant.no
www.vestplant.no

BOGRØNT OG HAGELAND ER NYE

Hageland
De fineste hagene kommer herfra

RHODODENDRONSPESIALISTEN

Størst på Rhododendron

Hageland Foss har spesialisert seg på Rhododendron og har østlandets største utvalg med over 90 sorter i salg.

Foss
Hurumveien 11
3440 Røyken
Tlf.: 31 28 49 56

Hageland
www.hageland.no

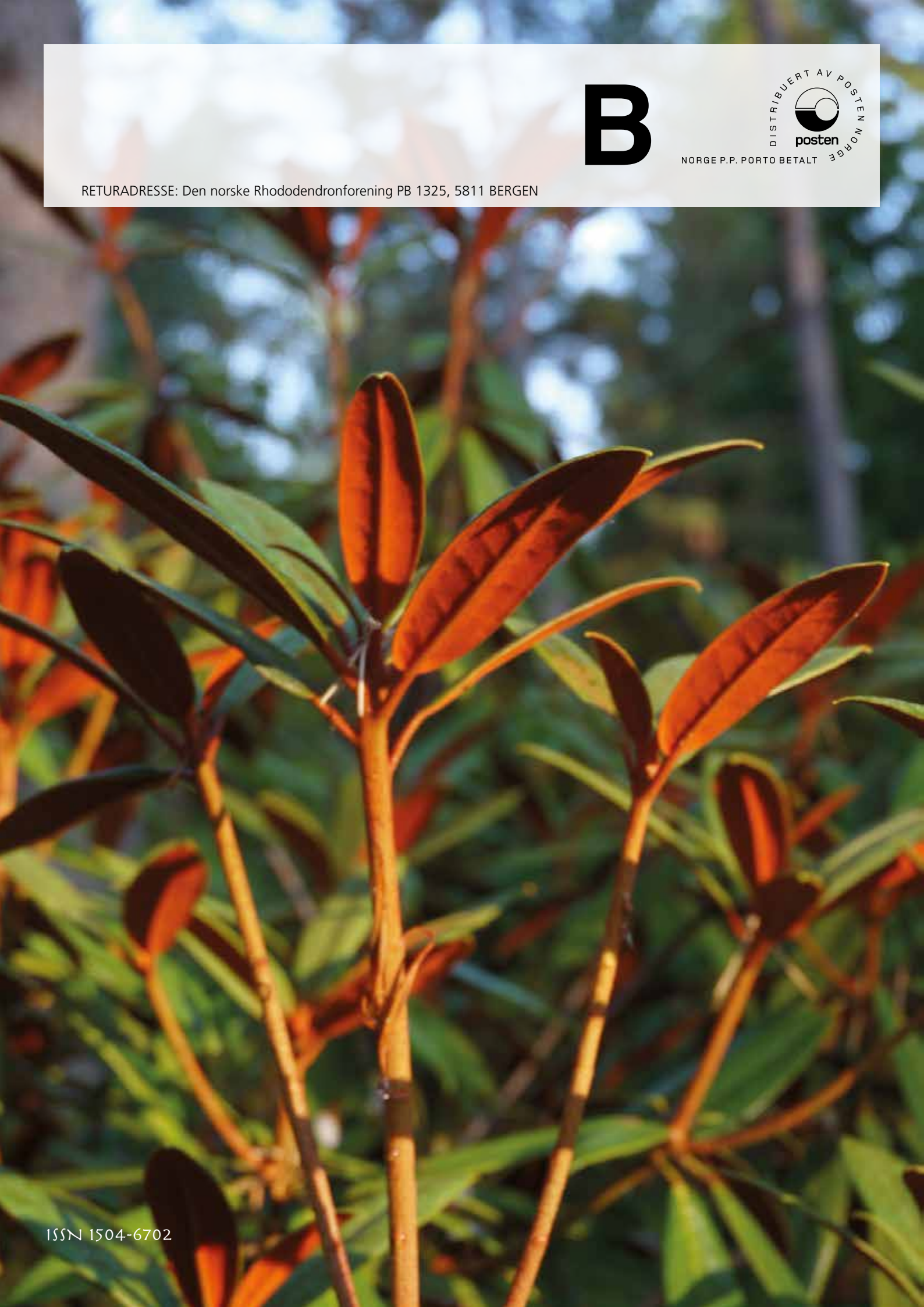

B

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

posten

NORGE P.P. PORTO BETALT

RETURADRESSE: Den norske Rhododendronforening PB 1325, 5811 BERGEN

ISSN 1504-6702